

670

АНТІН ПАВЛЮК.

СУМНА РАДІСТЬ.

Поезії
(1916-1918).

Том I.

Видавництво
„Будущина“.

9
11
12
13

06
10

АНТІН ПАВЛЮК.

8670 / Сумна Радість.

Поезії
(1916-1918)

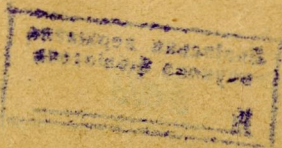
ТОМ 1

Лек. спис.
у ст. Виз 1949г

Львів. Бібліотека
АН. УРСР

ВИДАВНИЦТВО
„БУДУЧЧИНА“

Острів, 1919.

U15(2-4a)5-65244

1919 р.
Остріг на Волині.
Січень.

Львівська державна
наукова бібліотека
№ 5613

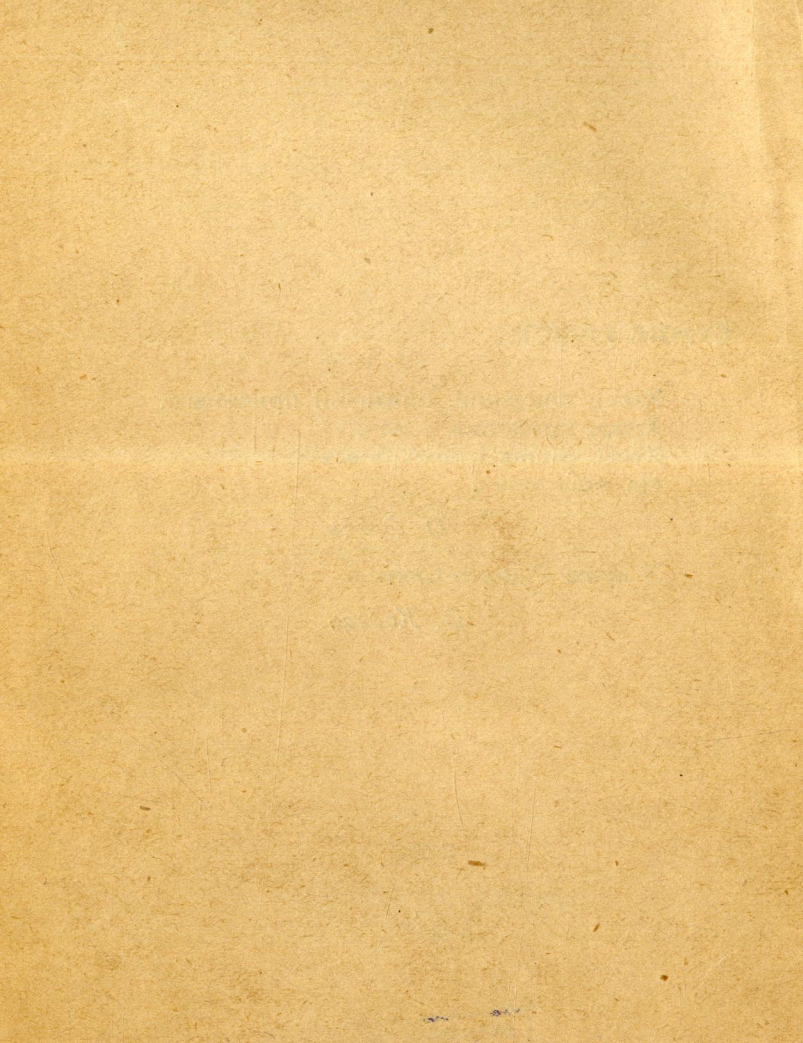
СУМНА РАДІСТЬ.

Хтось близький, близький приснився,
Хтось приходив у ночі;
Хтось ридав і тихо бився
На моїм плечі.

О. Олесь.

З краю Рідного-Святині...

О. Кобець.

Ти—як смерть прекрасна і бліда—як радість.
В далях за тобою—вигуки примар.
І в огні і полум'ї десь за раю брамою
Всесвіт простягнувся в сні—омані чар.

Все шепочеш тихо... Що... Про що?... Не знаю.
Далі разгорнулися зборенії сном.
Знаю. Обицяєш волю і простори...
Ця мить безнадійна снилася давно.

1918.

О, мріє, сестро запізнена,
Як я,—безумна.
Ти, як я, втомлена,
Як я,—безумна.

Хочеш, хочеш буйного щастя...
О, дури себе, запалай,—як я...
У простори сумні безпристрасності
Лине в співах душа моя...

В пелюстках сад зів'ялих...
Я, натовлений, тихо йду...
Одгорів я мріям сталими
У осіннім саду.

НА ШЛЯХУ.

Знов стелеться, лине дорога.
Зі мною і радість і сум.
І в серці, і в серці тривога
У світі химерному дум.

Не знаю. Чи близько. Чи в далях...
Чи ворог, чи брат... Все одно...
Ніч в серці... Ніч в серці печалі,
І в серці,—як в ночах темно.

Ніч чорним просторам сказала,
Що в полі я сам і в огні.
І радості блиски зникали
У бурях, в моїм яснім дні.

Сумна радість кида докори
Простір рідний гине, горить...
І тихий, і тихий з простору
Докір чийсь рида і тремтить.

1918. Гориньгород.

НА ШЛЯХУ.

Знов стелеться, лине дорога.
Зі мною і радість і сум.
І в серці, і в серці тривога
У світі химерному дум.

Не знаю. Чи близько. Чи в далях...
Чи ворог, чи брат... Все одно...
Ніч в серці... Ніч в серці печалі,
І в серці,—як в ночах темно.

Ніч чорним просторам сказала,
Що в полі я сам і в огні.
І радості блиски зникали
У бурях, в моїм яснім дні.

Сумна радість кида докори
Простір рідний гине, горить...
І тихий, і тихий з простору
Докір чийсь рида і тремтить.

1918. Гориньгород.

В О Л Я.

Пам'ятаю час передзахідний
І огонь, і море в далях гір.
І на морі чорні—чорні смуги
І землі далекої простір.

Спів вечірній, тихий спів прощання...
Взавтра—море. В далях вмере земля.
Б'ються хвилі співом похорону
У боки, у керму корабля.

Взавтра море—воля й невідоме
І простір за ґратами тюрми.
Зникне з овиду земля і в невідоме
Спів вплете мій день і плюскіт хвиль керми.

Я вмираю в час передзахідний
Я ловлю слова... Пісень кошмар.
У простір, у волі спів побідний
Все несу пісень непевний дар.

1918.

На піску, на піску, на шляхах
Догораючий промінь зорі...
Холод, холод хмурий і жах—
Там покинув—вгорі.

На піску, на шляхах десь твій слід
Загубився, згинув, згорів...
Плину в ніч, у душі перерід,—
Тихне спів.

На пісках вже не вірю снам мрій
Дням оман у туманах мети...
Гасне одгук останніх надій, й
Мушу йти, мушу йти...

1918.

Вмира в ланах вітрів ридання.
І тіни линуть за пільмою.
В цю мить не хочемо чекання.
Мені вже досить... Ти зі мною.

Щось лине, йде... Чекай з тремтінням...
Свята хвилина надійшла.
Хай після ніч... Святе горіння
Все буде в нас в казках тепла.

1917. Харків.

Вітер свіжий над ланами...

Умірає час.

На ланами, збитий млою

Сходить місяць—

—Жовте око...

Хто покинув нас?

Плине хмарою—лагуною...

Раною горить...

О, ридайте в серці струни,

В бурунах, у злотних рунах—

Час наш це згорить...

1917.

Неба синій, синій світ—
Тужні марева мовчання...
Ніжні зорі шлють привіт—
Блідо-мрійні чари,—сяннє.

Сіє спокій ночі спів—
(Радість пізня і подвійна)...
Я іду у сум світів
І душа моя спокійна...

У простір, в простір прийшов,
Никнуть образи кохання...
У просторах тут знайшов
Радість хмуру Гефсиманії.

Лине в спокій туга літ—
Гаснуть, тихнуть всі бажання...—
Лину в неба синій світ,—
В тужні марева мовчання.

1918.

СОНЕТ.

І вітру дзвони, і поля,
І смутку тихеє подзвіння,
Замкнули дійсність й сні в склепіння —
Забула марева земля.

І сні, і дзвони і поля...
І сон, і дзвони й далі сині,
Й конає в маревах пустині —
Межою зрізана земля.

І тихо, тихо серце слуха
Як плаче десь в степу струна,
Як завмира, вмира луна —

Пісень сном збореного духа...
І десь в огні, у сні руїн
Чекає, душить тужний плін.

1917.

В колі вічнім, в колі ночі знов
Б'ємося бурхливі і завзяті...
Чайка, біла чайка лине в кров,
В неба кров... У смуток неба-брата...

Чайко біла! Нам нема шляхів.
Ми самотні в злотнім волі полі...
Чайко! О чого на крилах кров?—
Де твій спів—бажаний одгук волі?...

Чайко біла! В вічнім колі знов,
В колі ночі ми безсилі і журливі...
Лине з ран одвічних, вічних кров...
Десь далеко волі рух, і зливи.

1917. Київ.

Розцвітали синії волошки
Розцвітали по ланах казки.
Дайте щастя трошки лише, трошки
В ночі буйні, в зоряні разки.

Розцвітали золоті гвоздики
(Від огню криваві пелюстки)!
В серці вмерли співи, встали крики
Буруни і бурі й поразки.

Бліда радість піднялась примарою
Чарами холодними зіми.
В бурях я—і небо вкрите хмарою,
Сивий ранок ниже спів пільми.

1918.

Долі іду все на зустріч
Вперто дивлюсь в далечінь.
Лицарь—у вихори—бурі
В полум'я хвилі похмурі
В далі піду—все прийму.
В поле покличеш—піду,
Скажеш свій присуд—схилюся.
Довго чекав... Знаю, впевнений,
Тая ж є мука в тобі.
Струни давно продзвеніли,
Співи в ланах догоріли—
Вірна ти чарам—в журбі.
Болєм і смутком поранений
Лицарь самотний стою.
Долю одверто чекаю свою.
Серце в-останнє ще встане
В смертнім, останнім бою.

1917.

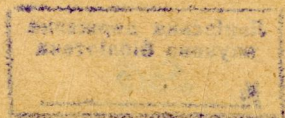

Темний хтось все дивиться з безодні
І давно у його колі я.
О, невже, невже й сьогодні
Скажеш-що не можу я?...

Я стою під брамою, за брамою,
Я благаю, стукаюсь-пусти!
Присягався вірити... Бажаною
Обицяв дорогою все йти в простір мети.

В сумі дзвонів завмирає вечір.
Зорі креслять в небі шлях мети...
Я благаю .. Ой, чого не йдеш ти з мли просторів
Чи не можеш й сам ти встать, допомогти?...

1918.

Славлю духа глибочінь,
Шлях до океану.

П. Тичина.

Пішов без проводатиря
В дорогу мли далекою.
І світить серп щербатий,
І йти так вільно, легко.

Чи ще кого зустріну
Веселого і вільного
В блакитній тій країні
Як я, степам прихильного?

Чи стірну долю- згубу
Уперту і завзяту,
Умру під крики любові
Химер серпа щербатого?!

Все йду без проводатиря...
Кругом шляхи привабнії...
Все стеле серп щербатий
Надій стежки єдабнії..

1918. Харків.

Рано. рано грози грають...
Ми в ланах сами.
(З ночі, з ночі хмуρο сяють
Очі тьми).

Хилять квіти урни сонні-
Світ і сон...
(З ночі линеи в тужні дзвони
Неба грон)...

Гоне море хвилі ніжні
На піски, у сии.
(Дні минули мертво-сніжні
Дні Весии).

Неба край горить, нещадний,
Ми в ланах сами.
(Хто сховає гасло владне
Очі тьми)?...

Квіти хилять урни сонні...
На пісках-смерть-сон...
(Й знову марева і дзвони
Неба грон).

1917.

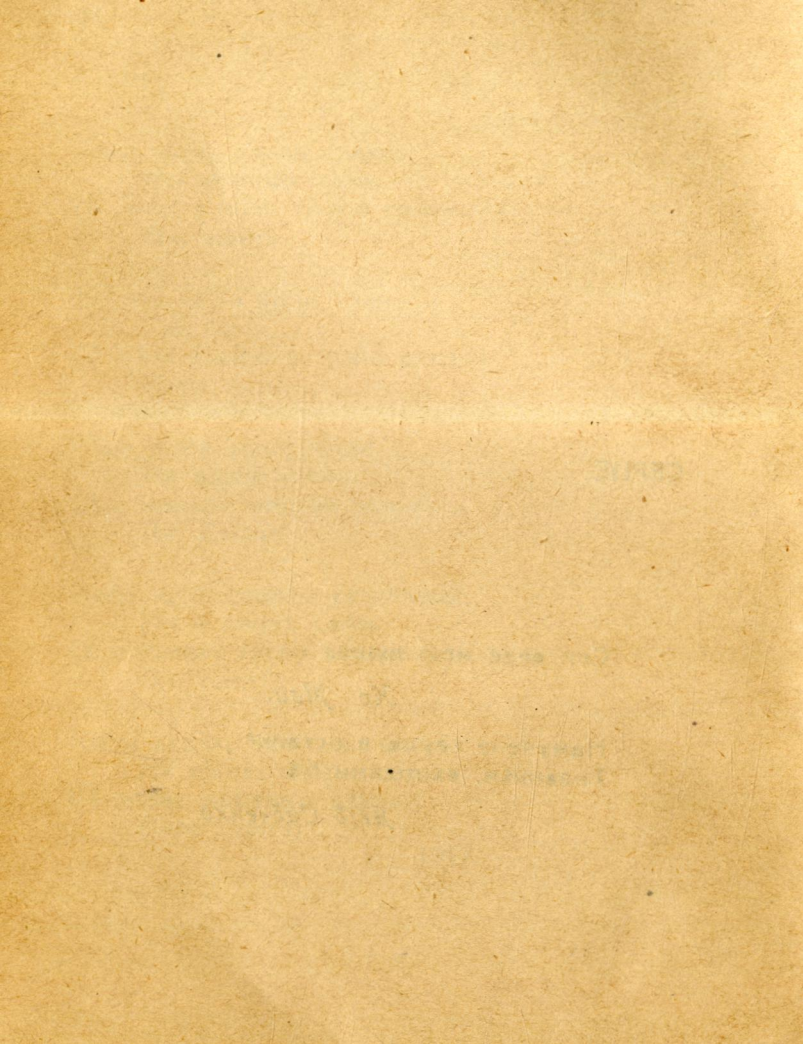
СЕРЦЕ.

Сон веде мою душу.

Кр. Май.

Намучене серце в останнє
Риданнєм, акордами б'є.

Яків Савченко.

Зоря засяла соромливо...
Далекий тихне моря шум.
І напливає тихий сум
Як світ вечерній, полохливий.

З-за обрію-як грані гори.
Як грані волі і знаття...
А я—сумний, все каяттям
Ще хочу щось узяти в моря.

1918

Ти не бійся ночі тьми
В ніч лети, лети за мною—
У примари снів зими...
Надокучливою грою
Встанем в тиші ми...

Трунки віку пий до дна:—
Забуття в них й пристрасть бурі...
В царство мертве, царство сна
Линуть, плинуть тіни хмурі...
Ніч, мов день, буйна, сумна,
Ніч,— як громи бурі.

Не лякайся сил землі
Сил життя ворожих...
Заховайся в ночі млі...
В буряній трівозі
Кинем марева землі...

Сивий ранок в серце б'є
Радістю трівожно...
Серце далям віддає
Все життя, життя, моє
В гімни перемоги.

Ранок синій, ранок ясний.
В небі дзвони і пісні.
Вірю, вірю... Передчасно
Кинеш квіти ти мені.
В ранок синій, ранок ясний,
В казку квітів і пісні.

Свято згине, в млі ростане.
Владний-в серці холод встане-
Жовтий, мертвий неба світ.
Ти над трупом, тиха, станеш,
Квіти злякано в млу глянуть
Кинуть в гній Весни привіт.

1917.

Бліднуть ніжні янтари
Любої зорі.
Плинуть марева Весни
Тихо-струнні сні.

Никне, никне, гасне тінь.
Днів вітаю тлінь.
В прозорі світчад сумних
Спів затих...

Серце, серце точить кров...
Грає серце знов.
Я в долині тиши снів
В днях гашу свій спів.

Серця владний полон встав...
Серце полон днів скував.
Знову бліднуть янтари
Любої зорі.

1918. Харків.

Легкі крила розгорну,
Кину мури тьми і сну,
Кину тугу навісну,

Полечу у чари ночі
Дні спалити в них охоче.

В серці ледві б'є тривога,
В серце б'є пересторога,
В серці буря й заметіль-

В небо- зоряна дорога
До бажаного порогу...

І розвіяв я печалі
В млі.
Кину погляд в злотні далі
На землі—
Там спалив, ще на причалищі
Караблі...

Легкі крила розгорну,
Кину мури тьми і сну,
Кину тугу навісну,
Кину в чорні чари ночі
Дні життя мого охоче—
Бо твої палають очі—

Співом щастя на весні
В неба зоряного сні.

Той тихий жах і сон і щастя
Вітаю це в ночі все я.
І їх прийма душа моя
У дні примирря і причастя.

Зростає бурі шум—і я
Вітаю тихим сумом щастя.
Душа все плине в жах моя
У ніч примирря і причастя.

1917.

СТРУНИ.

...Полоняночко, ридай
В серце дзвонами бий, в бурі,
Од примар огню похмурих
Захист дай.

Я горю, горю в огні...
В серці дзвони, туги крики.
Простягаю в безвість руки;—
Захист дай мені!

Полоняночко, ридай.
Серце зранене у бурі
Плін благає владний, хмурий—
Захист дай!

1917. Харків.

В повітрі, в дзвонах прозорі саги
Снігові саги північних дій.
Іду... палаю... когось вітаю
З імлі чекаю в огні надій...

Іду... кохаю і забуваю.
(Злотисто-срібний лунає сміх)!...
В прозорих співах казки ридають...
Казки ридають оман... і гріх.

Когось стріваю... Кроки нерівні
І ніжні тіни ясних обличч.
Все в'ються саги—габа царівни...
Вітають радість. Вітають ніч.

Іду... Назустріч снігові саги,
Прозорі саги північних дій.
Когось вітаю, когось чекаю
В піснях—оманах, з тремтінням вій.

1916. Золотоноша.

Владний світ колом встав, владним колом
засяв ..

Сміх—як струн, тихих струн рокотання...
Я конав, я боровся, горів і вітав
Струн ридання.

Плинув в світ... В море сонця жагуче,
У нещадні безодні, прозорі...
Смуток кинув на скелі, на кручи,—
І всміхалися зорі.

Мерхли днів, хмурих днів владні шуми...
У простори вечірні пливли...
В тугу мли,
В хвилі суму...

Владний світ колом встав, в колі владному ми
В білім полі...
Струн ридання згасив, лину в море пітьми
В смутку болі.

1918.

Линуть тіни. Вітер віє.
Хвиля плеще в береги.
Підіймається надія—
Згиньте, згиньте вороги!

Без межі і без упину
Рух, і сила, і краса.
Вічність тане, вічність гине
Вічність знов нова коса.

1916.

І Небо і сіре море
Все линуть в безмежність.
Минули радість і горе
Розсунулись межі.

І иншим і грози, і бурі,
І бурі і хвилі...
З тобою- безмежність безжури
І далі на млі.

Все небо і шаре море,
Все гаснуть покірні.
Минули радість і горе
В тумані примірря...

1917.

Кинув ваш смуток, ваш шум
Лину до моря перлистого...
...Сосен лапятих спів—сум
В дзвонах повітря прозорого, чистого...

Легкі хмарини—як криги в пів-сні...
Ліг... Жду...- Летіли б од моря перлового,
І шопотіли б все хвилі мені
Казку кохання казкового.

1918.

З кришталєвого туману
І нечуваного сну
Образ чийсь... І страшна рана...
(В чаді, в криках ресторану
Отруїв свою весну)...

Лине в ніч життя охоче...
Ой, візьми-ж нудьги часи,
І в пітьмі осінній, в ночі
Перелякані ці очі
Заховай,... і погаси!...

1918. Харків.

У морі, в далях- тільки небо,
Прозоре небо, далі, я...
Над золотистим, чистим небом
Горить зоря моя.

У морі вітер хвилі гоне
І плеще, грає хвилі біг.
На мене мрії ніжні гоне
Простір твій- пелюстковий сніг.

Десь там-крило вітрил забутих,
Давно забутих в царстві сна...
Горить блакить, і ти,-забута,
Десь в далях рідня і сумна.

Ловлю простір і рух очима,
Простір і волю-гони миль...
Своїми синіми очима
Знов ти всміхнулась з синіх хвиль.

У морі, в далях-тільки небо,
Прозоре небо, ти і я...
Над золотистим, чистим небом
В огні надій-зоря моя.

Хай в бурі б'ється, в млі бурун.
Хай темні дні і сон-нехай!
Не погашу шалених струн.
Здушу свій крик-розрив-одчай!

Хай ниви в тінях, ниви в сні.
Вже хмар рожевий, ясний край!
Вже сіють в небі дня пісні.
Блакитні далі—далі край.

1917.

З-за туману,
Як омана
Тихо, рано
Там—встає моя зоря.

Кинув полум'я—світ ран
У туман,
В океан
Світу-шуму—,

Кинув смуток
Кинув жаль,
У печаль
В далі думи...

Йду в простори,
В далечінь,
Височінь—
Жаху—суму.

1918. Харків

Зелений, жовтий, синій і червоний...
Вся ніч, життя в огні.
Чого ж в просторах серце знов холоне
І знов чекають дні?

Десь там—над далями похмурими
Розсипалися проміні в пів—сні.
Над снами кволими і грозами, і бурями
Хтось гасла кидає мені.

Зелений, жовтий, синій і червоний...
Вся ніч, життя в огні!
Чого прийшли, нудні? Хай серце це холоне
Вітаючи проміння в даліні.

1918.

Чорні, хмурі, боси...
І в холодних росах
Осінь на покосах...

І огонь смутних надій...
Бог і церква, Бог і поле...
Давні, вічні, вічні болі...
Взавтра, взавтра, бій.

Бурі, кров—ясні троянди
І в ланах, в ланах волошки...
Смутком болєм в бої вбрані
Щастя візьмемо хоч трошки.

Чорні, хмурі, боси...
На свої покоси,
В сиві, сиві роси..

Холод, сльози і квиління
Осінь, мертвий сон.
Взавтра бій, буйне подзвіння
Смутку похорон.

Чорні, хмурі, боси
Радість на покоси
Кинем—ясні роси.

ЧАБАНСЬКА.

Буйна тирса шелестить
 Спів далеко десь горить.
 Серце у огні.
 Бачу знов тебе в чаду
 На свою біду.

Я—не встану, я впаду.
 Ой, ду-ду-ду-ду.

Кинув місто, шум і крик...
 Щось в просторі жду...
 До землі полин приник...
 Ти-ж—казала—йду.

Я—не встану, я впаду...
 Ой, ду-ду-ду-ду.

Ясне все. І зрозуміле.
 Далі... Черета.
 Ти десь в місті—в шумі мілім.
 Я—в степу... Біда.
 Бачу знов тебе в казках.
 Бачу знов—біду.
 Ти казала—буду в снах
 У простір прийду...
 До землі полин приник...
 Я—огонь... Я смуток... Крик.

Я не встану, я впаду...
 Ой, ду-ду-ду-ду!...

Не вкрив обличча снів примарами
Не загасив вогні святих.
Чекаю все в ночі, за чарами
Тебе з ланів порожніх, мовчазних.

В таємних бився, буйних муках...
У темний храм ніс на олтарь
Життя і дні і бились руки
В чекані тайни, в діях чар.

З'явись, як місяць над ланами
І присуд вимов, і спали.
Спали в вогні... Зрубай шаблями
Візьми бажання ночі й мли.

Я серця снів не вкрив примарами.
Не загасив вогні святих.
Чекаю все—що ти за чарами
З ланів прилинеш мовчазних.

1918. Остріг.

У мареві надій, в просторі
Вже не лякає більш зіма.

Я став сріблястим—як неба зорі
Іх не торкає ночі пільма.

Далеко в полі, на роздоллі
Де мерхне міста буйний шум—

Нижу намисто, намисто долі,
Мрій срібно-ніжних, вечірніх дум.

Поринув в глибочінь. І дві душі повстали.
І пестошів у серці світ—

Нижу все мрії, щоб не ридали
У снах—оманах—у льоті літ.

1918.

То не сльози—тільки роси, ясні зорі.
Не задума—ніжні тіни легких хмар—

В дзвонах чар
У просторі.

То не буря, не похмурі, чорні сні,
Не огні холодні, мертві—

То—сон смерти
Глибини.

1918.

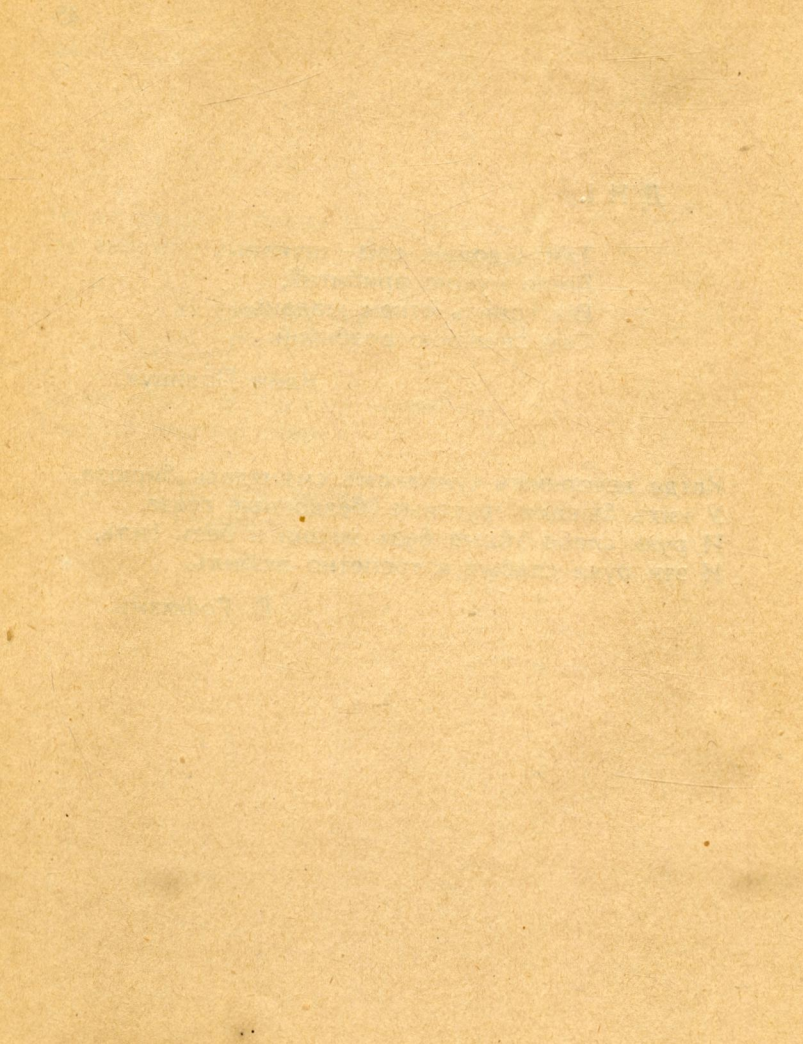
Д Н І.

Там в долині сліз—шукань,
Вічно мукою прибитий,
Він горить огнем жадань,
Сам зневірою розбитий.

Клим Поліщук.

Когда вечернимъ сумракомъ смѣнялась бирюза,
У нихъ бывали грустные, бездонные глаза.
И руки слабо-бѣлыя безъ жизни и безъ силъ,
И эти руки слабыя я трепетно любилъ.

В. Гофманъ.

Не догоріли струн докори
А скрипка знов під смик лягла.
І вітру воля у простори
Знов рокотання понесла.

Десь випав сніг. І хукги й зими,
І дні в холоднім морі хвиль...
І хтось співа останні гімни
Про далі волі в шумі миль.

Над містом знов тумани сині,
Гук знов встаючих з ночі днів....
І знов докір—ридання лине,
Що крик струни упав, згорів.

1918.

СПОЛОХАНІ ТІНІ.

Огні все коливаються...
Чи це вони не мріють
Про любу і далеку
Простору всесвіту надію?...

Палає в небі блискавка
Палає буйним поривом:—
Святим, святим присутні
Казки—пісні простору.

Береза ось здрігнулася
Тремтіннєм вчу знайомого:—
Примара пролетіла
Простору невідомого.

1916. Золотоноша.

Ти смутна, сумна, безсила. В очі перли сліз.
Встань. Я сни краси і сили це тобі приніс.

Я прийшов, прийшов до тебе через чорний сад,
Наді мною хмуре небо... Згинув шлях назад.

Тьма і тиша. Сон і смуток. Завмира луна.
Встань, смутна, безсила, скута! Гинуть барви сна.

Дзвонів там тупе подзвіння... Там ховають нас.
Я стаю під меч проміння... Хай вмира мій час.

Ти смутна, сумна, безсила. В очі перли сліз.
Сни забув краси і сили... Серце в млу приніс.

1917.

Іду... і ниви линуць, хиляться
І кличуть далі на шляхи...
І гаснуть образи у кохані,
І радість, й межі і гріхи...

Кохання десь... Сумне і тліюче...
І серце радо в нім горить...
Так небо—шаре, не ясніюче
Зорі враз протинає світ.

1918.

МЕРТВІ КОРАБЛІ.

Мертві кораблі зустрічаються
Там—в просторах моря Північного.
В бурі снігу коливаються, здіймаються
До простору рвуться бажаного, вічного...

Пливуть на зустріч... Буйний біг.
Удар... І згинули кошмари...
І вітру стогін... Вихор й сніг...
І криг і холоду й мли чари...

Мертві кораблі в туманах зачаровані
Уникають хмурої землі...
В далях темних скарби там заховані,
Скарби волі у іскристій млі.

В туман... На полюс... В холод криг...
Там рух святий... Краса і сила...
Там може сонця бурі біг—
Бо тут—і сум, і ніч й несила..

.

Кораблі в просторах загинули...
Десь на дні поснули, коливаються...
Бурі—пориви у мареві пролинули
Холод, сутінь, криги все здіймаються...

Мертві кораблі туманом зачаровані
Вже давно ростали в шарій млі.
Керми зламані. І скарби всі заховані
Знов на хмурій, буряній землі.

ОСТАННІ СЛОВА.

Я пролетів безмежні мли простори

Топивсь в крові.

Прийняв холодний жах і радість, і докори,

І твань, і гатки і рови...

І це все йду—на сходи, сходи сонця

Душа в огні.

Роздолля радість грає в Віку оці

Засяли дні.

Й ти в пекло чорне квітку кинула весняну:—

Сміх, сяння і життя;

Контрасти, бурі, дні огню спалили рани

Квиління каяття.

Ти ще колись казала в днях, що ясным богом

Що дужим богом можна бути...

Співав закоханий... Горів простір—Чертоги

Життя Чертогу кликала отрута...

Твій сяє світ крізь млу страждання.
Знов, знов дорога в тихий край...
І плину в сонця сон—у марева кохання...
Палає світла рай. Палаю я... Прощай.

II.

В залізних дзвонах вулиць буйно—шумних
Прощаємося в синьому огні.
О, полонянку снів шалених, снів безумних
Верни прозорі сонця дні!

Иди, йди... І знову в млу прозору
Піду я в сонця злотні сні.
В мої огні, мої простори
І тугу вічної Весни.

1918.

Ми мовчанням скажем, не кволі,
Що прийшли на бажаний шлях,
Що прийшли до бажаного кола,
І безумний світ в очах.

Що на межах, в ланах зупинялися,
І гукали, благали мерця..
Й руки тугою часто ломалися,
І палали в оманах серця.

Ми риданням скажем холодним,
Що простори в душах—як сніг,
Що з верховин прийшли у безодні
Зупинити марева біг.

Ми мовчанням скажемо кволі:—
Обдурив нас бажаний шлях,
Б'ємось тугою вічною в колі,
І шалений світ—в очах...

1918. Харків.

Хай, хай темніють далі сині..
Не запалю вогнів в ночі.
Сконав, зірвавсь в безодні нині
І привітали смерть сичі.

Чи я один в просторах кинутий
В шляхах—на стежці до мети;
Чи треба буди встати—линати,
І треба буде йти і йти?...

Рида туман на стернях голих
Чужії сльози все печуть...
Ой, чого кличу хорий, кволий?...
Нешадна мла. Нешадна путь.

1918.

Сонцем серце в небі горить...
Небом ясним сяю давно.
Мрія вітром, вітром летить
У простори зборені сном.

Кинув марево, сон могили,
Грізним полум'ям зараз здіймуся...
О, в мені грає марево сили —
В світ глибоко і довго дивлюся...

1918. Остріг.

Віриш в грані і туман?

І огонь казок оман?...

— Біль жадань сховай, спали

У просторах мли.

Заховайся в п'яний чад—

Плине чорний жах з світчад.

— Всі стежки, всі на землі

Повні жаху зла в імлі.

О, не вірь у сонця сон,

Золоті озер світчада!

— Свій ховай спів—похорон

В морі жаху, в віку чаді.

Грані встануть і туман—

Плине жах світчад—оман!

— Біль жадань ховай, пали

У просторах мли!

1918.

Холод й холод... Сипле сніг.
Сипле, падає з безодні.
Я добро одкинув й гріх—
Вільний, вільний я сьогодні.

В світі холод, тиша, смерть.
Іми повне серце в щерть.
Серце іми зачароване
В них—провалля є й верховини.

Смуток—холод. Радість—сніг.
Чорне небо—як безодня.
Гине, тане, лине сміх,
Крик химер мого сьогодні.

Буде ніч і буде смерть.
Днів не хочу і не треба.
Хай хрестини другі—Смерть
Холод дасть, і ніч, і небо.

1918.

ЗУСТРІЧ.

I.

Тобі з безодні тихий крик.
Тобі простір зелений моря.
Тобі і рух і сні простору
І пристрасті шалений крик.

Давно холону в хмурім сні.
Кришталь холодний серце ранить.
Ой, не тобі мої тумани
І не тобі сон глибини.

II.

Ти прийшла у ніч мою
Де багато віку—днів.
Я незмінно бивсь, конав,
На тебе чекав.

Рани ятрив, ятрив крук...
Так було багато мук.
Хай же щастя—що було
Схилить знов на нас крило.

1916. Харків.

В імлі конає день туманний
Кругом, кругом як мур, як ніч...
Прийди і кинь огні омани,
Прийди, прийди, в простір поклич!

Хилюсь натовлений безмірно,
Хилюсь під тихий, тихий спів...
Хилюсь у туги спів безмірний,
У вічний смуток, блідих слів...

І згук сумний, неясний згук
Несе ніч чорна, полохлива.
Прийди!—в оманах довгих мук
Чекаю сяння я і дива.

1918.

Серце в небо, в сяйво, в море
Одкидаю світ й гріхи.
Серце з волею говоре
Під їхидне мли хи-хи.

Лину в море, у простори
Світ в мені, і в світі я.
Десь далеко днів докори
І нудьга нудна моя.

Гасне день в безодні моря,
В ирій згублено шляхи...
Ждане лине у просторі
Брата Каїна хи-хи.

1917.

Знов в небі світ. Знов небо синє.
Знов в місті квітів, волі сни.
Над містом линуть, в'ються тіни
Десь тихо йдучої Весни.

Знов в серці світ. І серце раде.
Там неба ясний, ясний край!
Нехай мороз і плін, і зрада...
Весна пливе... Хай ніч... Нехай!...

1917.

Тягнувся він—зростав, зростав
 Над чорними безоднями.
 І одгук бурі, співи мрій
 Плетуть брати мої й сьогодні.

Тремтять в безоднях зоряних
 Їх мрії смутком зборені...
 І одгуки десь бурь—
 І кволі, й непотрібні...

І в відповідь далекую, як мрія сну первісного—
 Новая Квітка потяглась.
 Чи на землі, чи в небі, чи сну їмли зловісного
 Химера пронеслась?!...

Свій шлях в простір брати знайшли
 У хвилі—в день надзоряний...
 Їх перемога—плін їмли
 Їх радість—воля зборена...

І кликав хтось.. Насмілився
 Порушить сон первісний...
 Утік... В тумани втілювався
 Від гаміру зловісного.

Співав—про світ величних дій
 Жадобу... і зненацька
 Квилів—що близько сон надій
 Розлогий шлях Чумацький.

В НОЧІ.

Десь в імлі—в безодні духа
Там—де жах б'є полохливо,
Все сторожко серце слуха
Згуки дивні і вабливі.

Смутку, суму б'є подзвіння,
І біжу, несусь над кручами...
Тут—надземнеє тремтіння,
Там—лани смутні, засмучені.

В серці чорний жах, без'окий
Гонить, плодить хвилі суму.
І морга совине око
Жовто—сіре і безумне.

В серці чорний жах, безокий.
Небо віку тайни слуха.
Все безумне жаху око,
Все живе в безоднях духа.

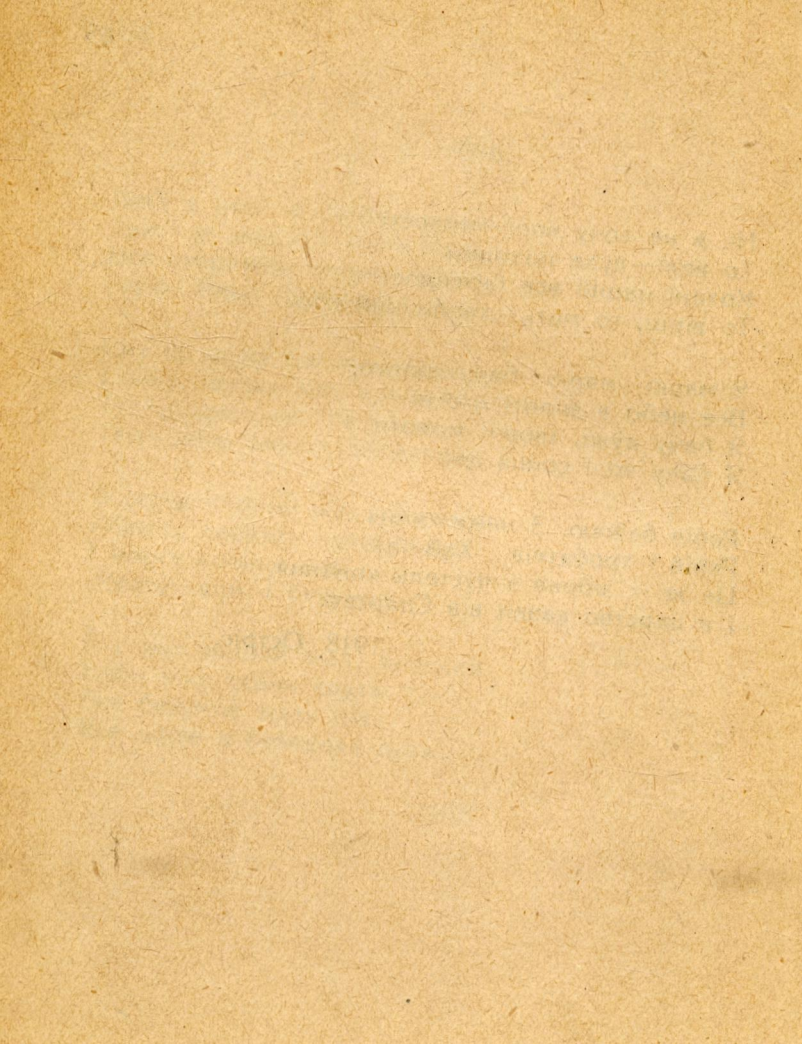
1918.

Ні, я не хочу волі—милості.
То волі—духа похорон.
Кохані нашій все безсилості
То вірш, то мить—хвилинний сон.

Я марю—марю—бачу золото,
Все небо в золоті й огні.
Я бачу дужі, творчі молоти,
Я бачу волі сонця дні.

Рабів бажая. З ними сяння.
Рабів і хробатків... Хай так.
Це ж їх зібрав з пустель конання,
І в царство казки вів Спартак.

1918. Остріг.

НІЧ. ОСІНЬ.

Птахам там на долю синій шлях в небі
В золоту країну моря і сонця...

Хр. Май.

Не ніч, а птах, як чорний птах.

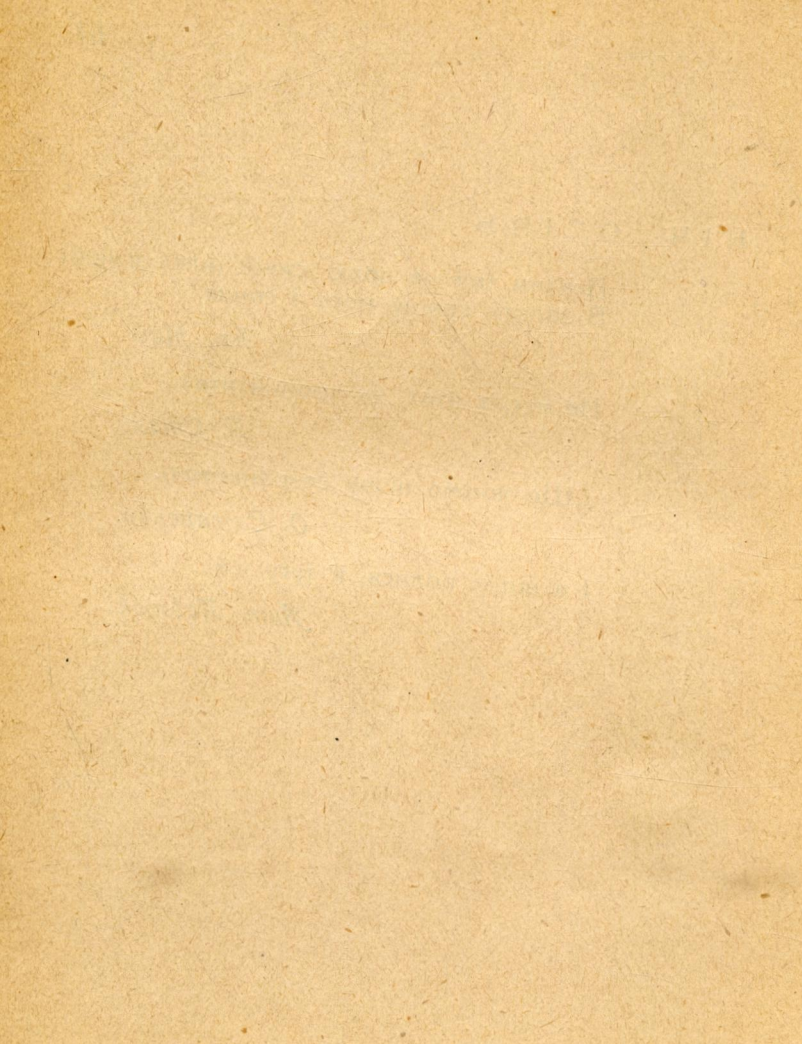
П. Стах.

...Що жиємо нічку безранковою.

О. Слісаренко.

І в ніч, і полиск, й тугу в'їй...

Ант. Павлюк.

Там неба ясний, ясний край
В огні і золоті.
Хтось тужно кличе там—вмірай,
Під туги молотом.

Там в ирій линуть журавлі
Шляхами ясними.
Там гине хтось в степу, в імлі
З риданнями довчасними.

Там осінь стеле смуток—сум
У прозолоть кріваву.
Там смерть—як день, як бурі сон—
Ясна, ласкава.

1918. Остріг.

Я з башти, башти
Свій крик ловлю я...
Я з башти, з башти
В простір лечу я.

Бушує Вітер,
Ридає Вітер,
Кружляє Вітер
Кругом бушує.

Що мить-хвилинка?
Вона ростане...
З огню, з руїни
Час владний встане,

З огню, з туману,
Як спів омани
У давні рани
Жагучий, гляне.

Я в бурях лину
На злотні ниви...
Я плину, лину...
Злотисті гриви.—

Б'є вітер ниви
І сіє співи,
Огні тужливі,
Огні руїни.

Чийсь спів лунає,
Чийсь спів нудьгує...
Його вітаю,
Назад лечу я...
Бушує Вихор,
Ридає Вихор,
Кружляє Вихор—
Мій світ руйнує.

1918. Гориньгород.

Твого ім'я не знаю я, не знаю..
І не скажу.
Але в житті з тобою все конаю
В мережку мрій в'яжу.

Святая ти. Свята і грішна.
Ой, пригорнись!
Чи в сні, чи в дійсності колишній
Дні наши пронеслись.

...Берез ряди... і вітру хвилі...
Степів, снігів простір.
Одвічний шлях у небо, і у милі—
В одвічний Алтаїр.

Твою ім'я не знаю я, не знаю.
І не скажу.
О, пригорнись! Хай буде гімн останній
У хмурих днів межу...

1918.

СЕРПЕНЬ.

I

З-за туману ночі
Встав, встаю, здіймаюсь
Холодом проміння...
Сію мрії, тугу
Крики зла й наруги
З задуму подзвінням....

II

Молитви тихі і огні
В моїм горять. горять, огні.
В тумані білім встали.
Коротку мить спалю, здіймусь,
І кину крик сурми—хилюсь—
Струїли ночі далі.

1917.

НА ГОРИ

Ну, прощай... Ти так сказала. І прощай, в
широкий світ

Понесу нудьгу і бурю, і бажання міць безкраю..
Хай я сам... У серці світ.
Я верховин ще бажаю.

Так... Прощай... Ти хочеші сну...
Хочеш сну, імлі, конання.
З серця геть! Несу Весну
І весни пісні і сяння...

Я—самотний—в серці світ—
Я верховин ще бажаю.

1917.

О С І Н Ь.

Золота світ в олтарі.
Щось рідно—любє минуло.
В храм помолитись прийду на зорі.
Серце нудьгою стиснуло.
Серце забуло...

Осінь справляє банкет.
В ріднім, минулім.
Осінь... Конання...
В храмі квиління—ридання...
Серце усе вже забуло.
Серце забуло.

Холод і ранок. Я в храмі... Не треба...
Смутку приємне і тихе подзвіння...
Хмари і далі... І синєє небо...
Листя спадає з тихим квилінням.
Рани у серці од тернів осінніх...
Терну осіннього.

1916. Золотоноша.

Йдучи у світ новий я знаю:—
Десь люде є і шара мла.
І всякий шлях йде в далі раю.
Всім тим,—що йдуть шляхами зла.

Дивіться ви! Це серце раде.
Як камінь небо в вежах хмар!
Хай смерть і осінь, зло і зрада,—
Я світ новий у бурі чар.

1918. Харків.

С О Н Е Т.

Вмира зелена стіна
Що мрій смарагдами світила,
Що вся була краса і сила
Могутно—пишная Весна.

А серце марить і не зна,
Що смарагдовий сон вона змінила,
У прозолоті серце отруїла—
І це кона в імлі вікна.

Проміння жовтого потоки...
Казки згасають і слова...
Хмарини в сні... Блакить глибока...

І в серці казка знов нова—
Що плине жах, що наплива
Совиним глянуть, жовтим оком.

1918. Острів.

Я лежу зачарований сном...
Наді мною віків глибина...
Заклик чийсь владний—там за вікном—
Десь ридає і кличе Весна...

Серце втомлене лине в сон сліз,
Тиши вічної смуток горить.
І весняну хтось звістку приніс
Що не треба конати і жить.

Я лежу зачарований сном,
Наді мною віків глибина...
В мертвій тиші сон бурь за вікном:—
Б'ється в маревах туги Весна.

1918.

З СТАРОГО ЗШИТКУ.

Лани вечірні ледві мріють.
Пісні пливуть і б'ються й гомонять.
Тополі сни свої леліють,
Шепочуть щось... Летять, синіють
В весняних снах тремтять. .

Лани вечірні ледві мріють.

Пливуть, ідуть, несуться хмари
Як в ирій журавлі—в той край
Де сонця волі—руху чари,
Де хмар легких в пів—сні отари
Пливуть в проміння рай...

Пливуть, ідуть, несуться хмари.

1916. Харків.

ПІСНЯ НОЧІ.

Ти—холодна, нежива.
Чуєш мертві мли слова.
Прихилилася трава.

Завмира в степу луна,
І бліда, бліда струна
Потягнулась з лісу в небо в казці сна.

Місяць нас зачарував.
Млою й сумом закував.
Нас давно, давно зв'язав.

Завмирає слів луна.
І чарує мли струна
В казці сна.

Ти—холодна, нежива.
Одзвеніли мли слова.
Прихилилася трава.

1918. с. Гориньгород.

ВЕЧІР.

Плину в пристань тиховодну,
Плину, радісний, в простори...
Гасне захід пишно—ясний
Над безумним, буйним морем...
Гасне мрія, гасне дійсність.—
І примар огнів не треба...—
Небо хоче бути ясним,
Море хоче бути небом!...
Шлях мій, шлях мій—у безмежність,
У простір сумний, порожній...
В мріях—сяє день ясніючий
В дзвонах волі переможних.
Плину в пристань тиховодну,
Плину радісний в простори...
Гасне захід мій—ясніючий
У життя безумнім морі...

1918.

Осінній плеще океан.
Простір і сум безкрай.
І вечір розстелив сітки оман
І свічка догорає.

Сховаю мрії до зорі,
Чи осінь в млі їх поховає...
Все спомини нижу, мов янтарі
В холоднім небі і степах безкраїх.

1918.

Цвіли усмішки на устах.
Палали квіти... І дивились...
Дивились очі в ночі жах...
І в небі зорі загорілись...

Боялись Суду. Тихо йшли
В простори шарої безсилості.
Палали квіти в мурах мли
Холодним світом правди милості.

Хилились в мертвім сні квітки.
Згасали співі тихі, тужні.
Все далі йшли. Й огню разки
Хтось дужий кидав, осоружний.

Боялись Суду... Тихо йшли
В простори шарої безсилості...
Палали квіти в мурах мли
Холодним світом правди милости.

1918.

Охоче в лісі тут, в пустелі
Я ніч свою б прийняв, заснув.
Лани ж покинув я веселі
І сни, і пориви забув!

Та буря—повідь кличе, вабить
І доля—згуба по степах
Танцює в вітру хвилях рада,—
Осіння воля—ніч і жах...

На міст прийшов... Дивлюсь на хвилі...
Згасає в дзвонах вечір—сум,
І труять образи немилі
Огнем всіх зайвих, вічних дум.

Забув життя шаленство бігу...
Забув, покинув десь Весну...
Стою... Пливуть примари снігу,
І тіни хукг, і криг, і сну.

1918.

Зі всіх глибин зібрав усі перлини
На березі самотний знов стою.
Я мрію все, рахуючи хвилини,
Про ніч і сум—нудьгу мою.

Уламки скель... І пустка. І пустеля...
І гинуть в млі, в прибої кораблі...
І свят нема... Чекають скелі
Керми й човнів... О, все в імлі!...

Все хвиль ряди... і скелі—мури,
І співи—одгуки далеких, рідних струн...
І гинуть кораблі... Суворе і похмуре
Хотіння мли плете омани злотних рун.

1918. Харків.

В млі я, самотний, все йду...
Пристань од бурь все ніяк не знайду...
Линуть хмарини в пів—сні...
Сумно, ой сумно, мені...

Пристані, захисту ні, не знайду...
Тихо... самотний... все йду...

Вітер в розгоні берези схилив...
В дні пролетів, проквилів...
Йду, і лякають примари їмлі,
В далі хмарки попливли...

Образи давнього в далях німих,
Темних, сумних...

1918. Гориньгород.

ОСІНЬ.

Десь хмарини пропливають
По—над кручами, туманами...
І за гір верхи чепляються
Завдають собі безкровні рани...

Гіркою жалобою, квилінням
Провожаєш день смутний, нудьгуючий...
За тужливим задуму подзвінням
Полетиш в простір смутна, сумуюча.

Журавлів ключи в холоднім небі
Ім на долю—шлях безкрай сонця.
Хилиш голову—і кажеш знов,—не треба...—
І горить сльоза—перлина в оці.

Все хмарини плинуть, пропливають,
Все пливуть над кручами—туманами...
Все за гір верхи чепляються
Завдають собі безкровні рани.

1918.

Знаєш зоряні шляхи,
Віриш в грані і тумани,
Як кохаєш світ зорі—
Вийди рано.

У пожежі, у огні
Кинь прозорі сні омани.
Тіни шарі і смутні
Над огнем стоять ясним—
Рано, рано.

Запалай, розвій, розвій
Мертвих снів важкі тумани;—
У просторах—сонця сон
В чарах ночі злотних грон
Лине рано.

1917. Харків.

Прийшла, прийшла смутна, весняна
В чарівно—буйнім,—дивнім сні...
Я пестив тихо... Ятрив рани,
Падучі зорі в млі туману
Тобі були казки й пісні...
Це—в серці—давні, вічні рани
Далеко ти, і ти в огні.

Осінні хвилі... Дощ і смуток...
Шепоче листя щось в пів—сні.
Ти йдеш весела... Зникли муки,
Бігодій, айстр барвисту казку
Комусь несеш—і не мені,
І вечір ниже в зорях казку
Про невблагане й давні дні.

1918.

Сон душу взяв. Зачарував
Ще—коли в світ прийшов з нірвани...
Огонь бажання вічний дав,
І біль, і щастя й радість—рани.

Стеріг сон душу—одаліску
Всі скарби, радість всю забрав
Лишив контрастів бурі низку
І в вічні криги закував.

Душа палала в вежах хмар,
Душа палила холод криги...
Душа в оманах бурі чар
Летіла в сні простору бігу.

Волосся хвилі, хвилі сна
Упали... Вкрили тіні різкі...
Душа полинула—струна
В простори Білої Колиски.

Співає хукга гімн прощання
 У чорних вітах, в хмурих снах.
 Вітає співами конання,
 Співає хукга гімн прощання,
 І тихне, гасне спів кохання
 Встає у серці смуток—жах.
 Співає хукга гімн прощання
 У чорних вітах, в хмурих снах.

Минули волі сни і співи,
 І владний холод плине, йде...
 Холоне ніч. Завмерли ниви,
 Минули волі сни і співи,
 І золотисті шуми—гриви
 Затихли... никнуть... Де ви?... Де?...
 Минули волі сни і співи
 І владний холод в ніч іде.

1916. Золотоноша.

Далека ти. І ночі плін жагучий,
І сніг, і холод дні мої.
І лину в сум, на гори і на кручи
І волі жду... Ловлю пісні її.

І плине сонця сон новий, вабливий,
І рідко, рідко вабить і чарує...
Твої душі полоненої, полохливий
Мене скував твій сон і вабить і цілує.

І холод дикий, владний встав з безодні...
Безмірно—стомлений конаю я, горю...
І віку мертва глибина повстала не сьогодні.
З безодні бачу знов тебе—зорю.

1918.

Прийшла... Згадала дні... колишнє...
Спалила барви сна.
Майбутнє встало мляве, лишнє
І осінь—як весна.

Я знаю—ти підеш задумна.
Побачу я просторів світ.
Й червоне листя в сні безумнім
Довго ховатиме твій слід.

1918.

Зустріває серце млу радо.
Я—ввесь кволий, зборений сном.
Я од квітів чекаю зради—
Вони ненавидять давно.

Плін порвати несила,
Вік повстати боюсь...
В чарах квітів безсилий
Я стою... я хилюсь.

Зістріває серце ніч радо:—
Б ле поле без днів вороття.
Я хилюся в огні снів і зради,
Радо з снів лину, йду в небуття.

1918.

Дні догорали буйно—шумніі,
Ридали десь пісні заховані,
Боролись сні Весни безумні
І безнадійно зачаровані...

Останні гімни враз знялися
Гасла останнього і вічного...
Іди в тремтіння... В нім схилися
Тут, на порозі дня Довічного...

Хай в сяйві мрій одвічно—радісних
Зітхнеш з примиррям в зорях, в гроні...
Останній кинеш гімн принадний,
Як лейт—мотів нудьги сімфонії...

1918. Харків.

ШЛЯХ НЕВБЛАГАННИЙ.

Ой, одведи уста холодні
Нерідними більш не цілуй!
Очей лякають ці безодні...
Дай тайни мли! Йди... Не чаруй!...

Хотінне твердеє і вперте
Мене закинуло сюди.
Ой, ти, кохана і одверта,
Слідом своїм в млі проведи!

Блукаю... Вік не знаю Доми...
І труїть тайна мли—дарами,
І день чекає невідомий
Під вік зачиненою брамою...

Десь в серці гімни перемогою...
Твої вже згинули сліди...
Стій!... Невблаганою дорогою
Я йду— не знаючи куди!...

1918.

Що казати? Смутні, неживі
І брехливі, зрадливі слова...
Ми ж—і вільні й живі
І десь сонця омана нова.

Що казати? Самотні, ясні
Підем з зорями мову вести...
Про омани шляхів і весни,
Перемогу—отруту мети.

Підем в ніч. Нижуть зорі казки,
Блискавиці неясні сліди.
Всі холодні слова, всі стежки
Перейшли в снах—примарах біди.

Підем в млу. Ці смутні, неживі
Залишімо зрадливі слова.
В мріях проміні сонця живі
І простору омана нова.

1917. Харків.

Знов в серці сум... і йти так легко..
В імлі застелено дороги.
Хтось проридав в простір далекий
Сурмою перемоги.

Дивись в туман... Огні лови
І міста шум, і співи.
У тиши марева, сумний плив,
Плинь в сон, у осені мотиви.

1917.

Я не порушу радості хвилини,
Свідомості я снами не порушу.
Душа—як небо. Криги в ній—хмарини,
Я слушно, слушно в ніч ховаю душу.

В мовчання йду. В мовчання далі й далі.
Сховав обличча я і душу ніжну, слушну.
Хай, хай її несуть і сни й печалі
У тишу поля білу, непорушну.

1918.

День спалю в огнях, в огні,
Кину в дзвони і пісні,
Все життя і сни і дні—
Все на кручи і в тумани!

Я прийму день, бурі-дні.
Розгорну одвічні рани.
Усміхнуться далі в сні
Дасть обручку-ніч кохана.

Я її візьму, прийму
Я її візьму в ночі.
Ніч простягне в сон пітьму
Заридають в млі сичі...

Дні спалю, спалю в огні,
За омани, за тумани.
В серці тужнії пісні
Розгортають давні рани.

1918.

САМОТНІСТЬ.

Пливу чи іду я—не знаю...
Сніги і холодні огні..
Хто дав чарівної отрути
В своїх поцілунках мені?

М. Рильський.

А самотне проспівас
Співи згубленого раю.

М. Шаповал.

ТРИ БАЖАННЯ.

Бути в далях—тут, над морем
Де шепочуть щось смереки,
Де пісні сумні, далекі
Все несуть гук—радість горя...

Кинуть поле, села, ниви
Закрутитись з ураганом,
Погасити серця рани
І одвічні, тужні співи!...

Бути в морі—бути морем
Розгорнуть жалі далекі,
Погасити тінь в смерках
Блиском, промінєм простору...

Бути юним, бути владним
Сонця сном—краси і сили,
Разгорнути.... гей, вітрила
З співом волі днів принадних!

1918.

...Як в білім савані угледіли б її,
З стражданнєм на устах і кров'ю на чолі.

О. Олесь.

Закликаю тебе співом радісним,
Співом жаху і смутку подвійного.
Ти піди, ти піди перелогами
До порогу конання спокійного.

Білий шлях твій—лежить над просторами.
Мертвий світ встав як мури, як марево...
Йди шляхами зла, снами—докорами
У пісень тужних радісне заграво.

О, йди! Кличу я в ніч співом радісним—
Мертвих уст п'ю страшні поцілунки.
Забуття там є й жах—в полі білому,
Й вип'єш там муки радості трунки.

1918. Харків.

У Р И В О К.

.
Вітри в просторах не ридали.
Хилились в сні ряди берез...
Мої їх мрії зустрічали
На роздоріжжі, там де хрест...

Все йшли... Палали волі співи...
Плели, плели надій разки—
І все під хрест тумани сиві
Криваві кидали казки...

.

1918.

БІЛИЙ ДЗВІН.

Тиша, тиша, — як Весна.
(Дай в твої заглянуть очі)!...
В царстві бурі, царстві сна
У огнях шалених ночі.

Кинь останнєє зітхання
В креслення одвічних рун!...
В рокотання тихих струн,
В небо, в марево конання!...

В море линеш — без огнів,
Зустріваєш сум, негоду.
Я — тобі останній спів,
Я — тобі у Вічність сходи.

Я — блакитна сутінь, плін
В тихих співах снів примирря —
Білий Дзвін — одвічний Дзвін
Сон — безрадісний, безмірний.

Тиша, — тиша каяття...
І сумні, журливі очі...
В дзвонах білих, в небуття
Линеш в смуток, сутінь ночі...

Прийде з високих гір
І, (вірю я), не зрадить.
Вабливий днів простір
Несе, несе принаду.

Було—що встане знов.
Піду, піду з нудьгою.
Віддам пісні і кров
Запаленим снагою.

Прийде з високих гір.
Прийде, прийде. Не зрадить.
Бо в ній оман простір
Просторів днів принада.

Прийде з високих гір.
Прийде в святім промінні.
Іі нам дасть простір—
У дні, в огні хотіння.

1918. Остріг.

А К О Р Д И.

Десь дзвонять дзвони вечір—сум.
 У дзвонах білих спів летить,
 У дзвонах зорь мій спів горить
 Огнем вечірніх дум.

Будує вежи віку крик—
 І в нім—чиясь—не моя криця,
 А в серці—буря—зоряниця,
 А я давно од бурь одвик.

.

Не хочу, щоб минуле прийшло назад, вернулося—
 На ранах серця—кров!...
 Не хочу, щоб минуле прийшло, прийшло, вернулося—
 Горіло в серці знов!...

.

Все дзвонять вечір дзвони—сум.
 І з башти Віку крик летить.
 У дзвонах смуток мій горить
 Акордом ночі тихих дум.

1917.

Я.

Душа—мов парус. Душа—мов арфа.
Синіють далі. Палає жаль.
Давно одкинув „сьогодня—взавтра—“
І срібнодзвонна в казках печаль.

І буря й спека. І буря й злива.
І буря й спека,—і шара мла..
Душа жорстокість мли допустила,
Душа омани не прийняла.

Минуле—темне, дурне минуле...
Сумне, сповите, залите злом.
Майбутнє—далі в казках поснулі,
А це—шукання і перелом.

Душа—мов парус. Душа—це арфа.
Іду... Пожадно очі раскрив.
Душа—це арфа, душа—це парус
Життя жадання і бурь, і злив.

1917.

В Т Ю Р М І.

Я шукав безумства і руху...
Б'юся в мурах, в тузі кохання...
А в тумані вулиць довгих
Все біліє тмьяне світання.

Одзвеніли струни... У хвилі.
В тіни владні лине спів днів.
Й я все йду про визволення марити
В блисках оман і снів.

Хто прийде. Хто з сну визволить, дужий?...
О, прийди хто!... Благаю!... Поклич!...
Світ лякає цей—непорушний,
Тмьяний світ, й повновладнаніч.

1918. Харків.

Ти—в огні вся, в самоцвітах.
Ти—як камінь Маргерит.
Вся—бажання—в мрії квітах,
Пал жадання в млі горить.

Я—співець. Вугілля чорне.
Розгорівся і погас.
Але вірю—що з під горна
Прилетить бажаний час.

Запалають в млі онови
День твій в мареві згорить.
Встане з казки, з жертви, з крови
Книга тайни—Маргерит.

Книги тайни не сховаєш,
День бажань не перейдеш.
Встанеш, згинеш, заридась—
Вічну казку заплетеш.

Дим—вогонь летять з—під горна.
Я огонь. Ти—маргерит.
Казка тайни—світло чорне
В світі дивним сном горить.

Д Н І.

Тихо, тихо, ясно
Трунки віку п'ю.
Мріям—безпристрасно
Силу віддаю...

Хтось спокійний, тихий
Душу п'є мою.

День чи ніч—не знаю.
Досить бурь. Ридань.
Тихо я конаю,
Серце ж дзвоне:—встань!

В полі, в полі волі
Днів морочить твань.

В біле поле лину...
Кличе хтось... Квилить.
Встань мій сину! Сину,
Днів мара летить.

Я лежу в пустині,
Серце—в днях горить.

Тихо, тихо—ясно
Трунки ночі п'ю.
Мріяю,—безпристрасно
Душу віддаю.

Хтось жагучий, ніжний
Душу п'є мою.

1918. Остріг.

Над безоднями стоїм заковані,
І покинуті давно в імлі.
І давно забули—де заховані
На вороття кораблі.

Всі шляхи загублено по виріях.
Загубили шлях у мріях і піснях.
В морі ж чорному—там на камінні сірому
Все чекає, тисне тихо жах.

І не будуть далі вільні, злотні
За шукання—нам ясний дарунок.
Стоїмо похилі і самотні,
І серпа чекаєм поцілунок.

1918.

Я бачу небо, тільки небо...
І ясну зорю.
В моїй душі—крутінь і розрух...
Давно, давно горю.

І біль скував, давно зв'язав
Давно, давно, давно.
Огонь і крик і млу скував
Холодним, мертвим сном.

Ой, біль зв'язав, зв'язав, скував...
Душе, душе, мовчи!
Над полем білий місяць встав
І в млі кричать сичі.

Бліда струна—над лісом став
Холодний світ зорі.
Геть щастя, щастя й радість геть!
Душе, гори, гори!

1918.

Все тихо плине, рине, плине...
Стоїть в душі—мов чорний птах,
Конає серце. В ці хвилини
Вмира. Крильми тріпоче жах.

Все тихо, тихо плине, рине...
Побожно став. Хилюся в млу.
...А десь пісні й в огні хмарини
І гімни щастєві й теплу.

Ой, в чорнім морі—там на камені
На гострих виступах десь я.
Розбиті груди... крила зламані
Душа у тайні мли моя.

Все тихо, тихо плине, рине...
В туманах б'ється серце—птах.
Конаю я. Летить в пустині
Й крильми тріпоче чорний жах.

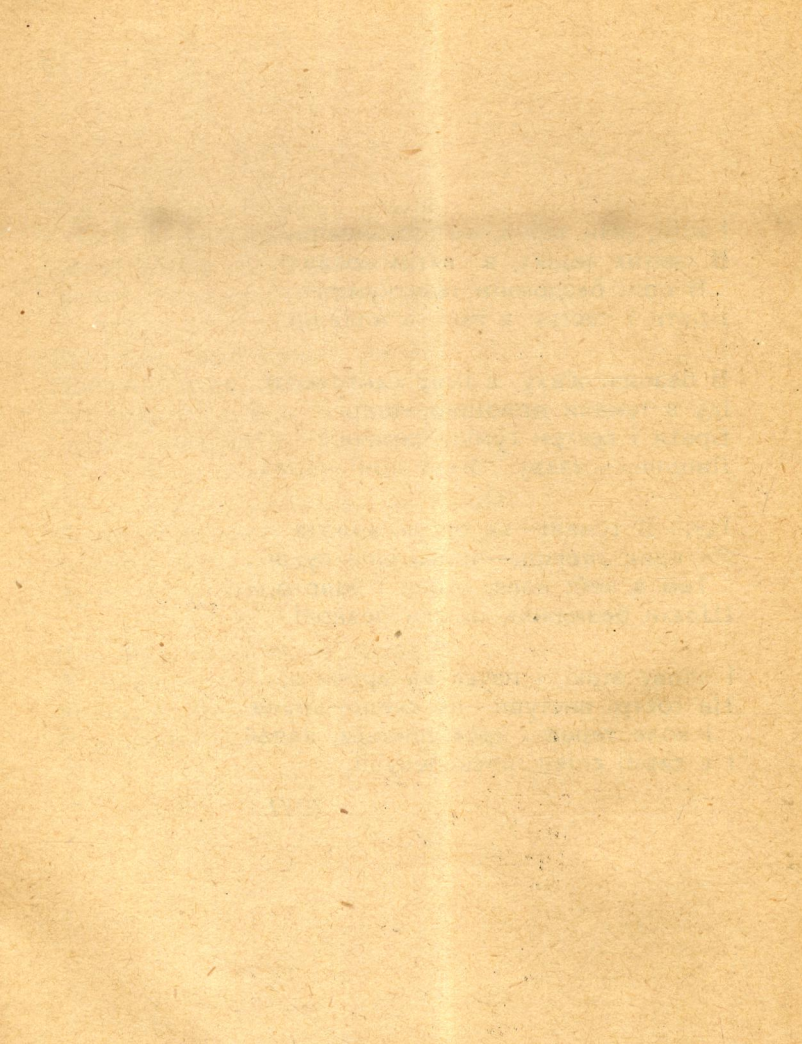
І всім, всім вірив, аж до зневіри
В святих надіях, в святім коханні.
...В полі бездомнім голі куміри
Брати і сестри в імлі, в конанні.

В безодні жаху, в імлу самотності,
Іду в тумани молошно—шарі.
Брати і сестри сумні, самотнії
Лишились ззаду... Я—в почі чарах.

Іду... В тумані—як одгук молота
Як крик зневіри—чийсь спів лунає...
...Там в небі воля, огонь і золото,
Шляхи безмежні, шляхи безкраї.

І знову вірю, і рвусь на кручи я,
На гострі виступи—на скелі—кручи..
...І коле терен... кров ллється, капає
І в серці співи чийсь пекучії.

1917.

ПРОСТОРИ.

Йду в простори я, чулий, тривожний.
(Гасне день, облітає, мов мак),
В моім серці і бурі і грози
Й рокотання—ридання бандур...

П. Тичина.

Я ж пішов в простір світів.

Клим Поліщук.

Допитливо-жагуче знов питаєш...
Сумна душа пісні свої ховає.
Життя святе і сила й рух безкрай
В твоїх очах святих, сумних співають.

Інтимних мрій словами не порушу.
В своїй душі глибоко заховаю.
Стій! Дам тобі схильованую душу
Бурхливу і журливу, і безкраю!...

1917.

Довірся знову. Йди за мною.
На світ цей не дивись в таємний час,—

Поки сповитий злою млою
Світ мрій у нас не згас.

Я кину в ніч таємне слово:—
Згашу огні надій...

На світло не дивися... Знову
Ми в снах, на крилах мрій.

Довірся... Йди. За чим душа нудьгує
Все те—чому немає слів,—

Тобі мій дух, мій дух дарує
Це в чорних снах смутних огнів

1918.

Бо кричить моя тривога

Гр. Чупринка.

В темну ніч, в ніч бурі втілилася
І душа побожно розгортається,
І свою одвічну зустріває
У лілеях білих дня Хреста.
Підіймається, здіймається
Передсмертна мить—краса.

Я зустрів її нечувану—
Небувало-ясну на землі.
Привітай же, серце, зачаровану
У просторах зла—в імлі;
Хай пестливість (знов запізнена)!
Запалає тихо на чолі.

Мить остання розливається
В хмурій радості кінця.
Передсмертна мить—краса чуттям похилим.
Запали ж вогонь вінця!
Уклонись лілеям білим
Під хрестом—в просторах—без кінця.

1918.

Я вийшов блідий, з могили.
Ніхто мене не вітав.
Журавлі в ирій летіли.
У просторах вітер ридав.

Сів на могилі, на камінь.
Куди, блідий я, піду?
Де загою в гної рани
І притулок—вітання знайду?...

Я вийшов, блідий, з могили.
Простір в туманах конав.
Хтось в огні палав, в млі білій,
На олтарь кидав муки, ридав...

1917.

У сутінь йду. В сумну долину...
І смуток плине, дзвоне, дзвоне...
Півколом розгорнулись далі...
Я в ніч іду... У ніч я плину...
У зорях, в ніжнім, злотнім гроні
Моє життя десь-там—в печалі.

Блакитне небо край зелений
Над світом тихо розгорнуло.
А в серці, в серце б'є тривога
Про сум світів прозоро—темних.
Журливе серце знов заснуло
На рідних, радісних порогах.

1918.

Космос, атом я стою на зоряній дорозі...
 В далях—ні, не маряться огні.
 Де Ти, ясний, у моїй тривозі
 Догорає заповіт твій, Твої дні.

Я стою... Забув про всі століття
 Я стою... Тебе я жду давно.
 Жду—бо віримо ми—віку діти
 Обицяв огонь ти там—де вокхо і темно

Пілігрими—хмари над туманами
 В безвість зоряну, замріявшись, пливуть...
 Вони власними сп'янилися оманами
 На тебе, забутого, не ждуть.

І туману хмурі, давні вежи
 Обгорнули, закували душу вже мою.
 Згас останній, дивний блиск пожежи
 Скутий холодом, зневірою стою.

Космос—світ хилюсь на зоряній дорозі.
 День давно в просторах догорів.
 Ой, чого ти не прийшов в казок тривозі,
 Ой, чого мене зорею не дурив?!

Ой, туга, туга метеора
За снами волі в далях зір,
Знов запалила у прєсторі,
Знов закликала у простір.

Ой, тугу, тугу де подіти?!...
Горить, летіти і палать,
Ростануть йду в безодні світу,
І в сні химерному сконать.

1918. Остріг.

Я знаю. Ти десь там. Біду
І сон вітаєш дивовижний.
О, вірь! До тебе я прийду—
Одвічно—ніжний.

Я знаю. Ти десь там—в огні..
І туга б'є, мов молот..
Летів колись, колись ти в дні,
В огні і холод...

У захід, в бурі, в янтари
Летів, летів в простори..
О, в туги маревах гори!..
Згасають, бліднуть зорі.

В просторах ти... В просторах... Там.
Квилиш, квилиш зненацька.
Немудрий!... Жди. Прийду і дам
Останній шлях—жебрацький.

1917.

В Г О Р А Х.

Ой, покохав я царство снігу
 І гострії верхи.
 Простору саг шаленство бігу,
 І бурі і гріхи.

Своє покинув, кинув тіло—
 Пішов у гори, у балакить:—
 Верхи гори прозоро—білі
 На них химерний світ.

З долин утік. Щоб і не снились,
 Щоб сон їх не кував.
 У серці вихори носились,
 І бився я й співав.

Світ свій убрав в проміння й холод—
 Плів сагу сам собі.
 Так ні! Час встав, піднявся молот—
 Створив нові огні.

І це—холодне царство снігу
 І поруч з ним огонь;—
 Й керує в млі, в шаленстві бігу
 І дійсність й холод—сон.

І все кохаю царство снігу,
 І гострії верхи.
 Простори саг, шаленство бігу,
 І смуток і гріхи.

Моя натомленість—горить,
Моє кохання в бруді, в чаді.
Моя душа в огні летить
У ночі чорнії світчада.

Моя натомленість—як вік.
Дивлюся з жахом я на квіти.
Я квіти ці створив—свій крик
І їх отрут нема де діти.

Моя натомленість—як сон.
Сон владний, хмурий і вабливий
І в світ прозорих неба грон
У ніч лечу, чекаю дива.

Моя натомленість—як вік.
Моє кохання в бруді, в чаді...
О, хто почує туги крик
Прийде в мої ясні світчада...

1918.

ДО ЗОРІ.

Сказала ти—гори.
І я в мить запалав.
Від ночі до зорі
Співав, горів, конав.

Намиста мук разок
Палав в казках мети.
І ти була листок,
І мовив я—лети...

1918.

Я, натомлений, живий
Йду в простору тужні марева,
В час, як гасне світ надій
У холоднім ночі заграві.

Переїду пітьми поріг—
Хай життя горить і хмариться.
Ясних, щасних мрій Чертіг
Тільки зрідка в снах примариться.

Мрія віку, мрія літ
Там—в просторах десь, загинула...
Загубився в ночах слід,
Радість смутку в мить пролинула.

Я—натомлений, живий
Йду в простору тужні марева,—
Там десь, в тузі,—світ надій,
Світ, в холоднім Ночі заграві.

1918. Острів.

НАМИСТО.

Пісня.

Вийду рано—до зорі
В ліс і степ вогнистий—
День спалить на вітарі
Взять надій намісто.

В хмурі башти гір піду—
Де примари й гноми.
Щастя сні візьму,—біду;—
Мрії мед знайомий.

Разіллю там сум свій, жаль—
У піснях вогнистих.
Встане в маревах печаль—
Золоте намісто.

Ой, піду в простір життя—
Там—краса і сила.
Згине смуток каяття,
Мертвих снів могила.

Вийду рано до зорі—
Сліз спалю намісто...
Серце, серце, в млі гори—
Співом дня вогнистим!

БЕЗНАДІЯ.

Мли мертві простори. І дивляться тіни,
І в хмарах омани вінця...

За млою ховаються далі днів сині
І йдемо кудись—без кінця.

В туманах, у далях зітхає трівожно
Химера покинутих днів.
Колись ми були вільні в днях, переможні...
Це—в чарах холодних огнів.

В химерах жахтючих, надмірних
Чекає жах-морок руїн.
Натомлені йдемо безмірно...
В очах мертва тиша і плін.

Загасли десь одгуки дзвонів...
Жах встав—владний, кличучий вир.
Страшна таємниця законів...
Химерами—не вірь...

І щастя пройшло... Неможливе.
Зів'яли всі квіти в ланах.
Все в морок йдемо, полохливі.
У млу днів, у днів владний жох.

1917.

Вже не ридають сні зневіри,
Упав тягар всіх зайвих дум.
Я повний крику сили й віри,—
Вже гине тихий, кволий сум.

Сьогодні—молодий і радий
Я йду. І кволих снів—не треба;—
І линуть зорі з—по—за складок
Важкого оксамиту неба!

1918. Харків.

Минуло все. Воно все снилось...
А казка й дійсність там—в імлі..
Душа шукати не втомилась
Тут—в дзвонах туги—на землі...
Хай буде все, що вчора снилось—
Майбутнє й далі—в шарій млі.

Все ваблять—кличуть далі—милі...
Куди всі дни це понесеш?...
На бурі лину—в буйні хвилі...
Весело—радісний впадеш!...
Там бурі—грози, далі—милі—
Ти ж сум, тривогу й сні несеш...

1918. с. Гориньгород.

ПЕРЕЛОМ.

Я сам розбив себе сьогодні,
А взавтра сам же я й воскресну..

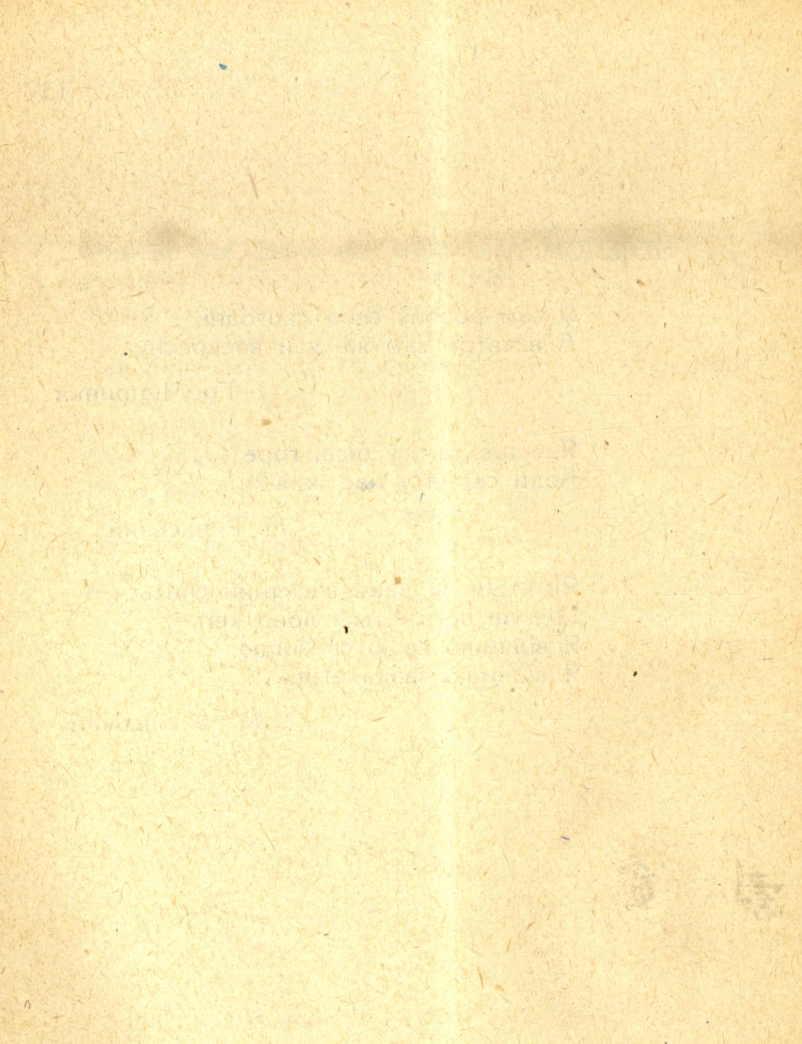
Гр. Чупринка.

Яке ще там, у біса, горе
Коли серця у нас живі?!

М. Рильський.

Як стане ж день весняний сниться—
Ще не проснеться лоно квіт—
Я відчиню свою світлицю,
Я відчиню заздалегідь.

М. Філянський.

ВЕСЕЛИЙ МАРШ.

Там—покинув всі думки,
Всі огні надій шукання,—
Тут—хтось золота разки
В небо кидає з коханням.

Там—нога, моя нога
Шлях все міряла безкрай;—
Тут і смуток і снага,
Й порив в далях догорає.

Там—холоднії моря,
І тумани, і омани...
Тут—моя, моя зоря,
І мої—одвічні рани!...

Попіл давній не порушу—
Був огонь—тепер він вмер—
Я дивлюсь в жагучу душу—
Ой, вона нова тепер!

Кличе тут—в простір світів.
Десь Весна горить, співає...
Йду... Луна мій вільний спів
Казка мрій на росах грає.

Йду... Горять мої думки,
І огні надій шукання—
В небо кидаю разки
Полум'я мого кохання.

В цій млі минали дні безкраї,
Століття, доби—низка днів!...
І десь лунали співи раю
Далекий кликав, вільний спів.

Це—сон, що був смутний, безмежний
Одлинув враз... і вільний я.
Вихожу я в лани, на межі—
І світу воля—знов моя.

Я вже одкинув пліну чари,—
І очинив своє вікно.
Я бачу сонце, небо, хмару
І міста—мертве темне дно.

І лине гомін з—під туману.
І вірю я—себе знайду.
Я розгортаю давні рани,—
В простори вільний, вільний йду.

1918.

СЕРЦЕ.

Сонцем серце це запалене.
Сонце—порив, погук вічний.
Сонце радість, сонце брат,—
Брат жагучий і одвічний.

В бурях спокій знов встає...
Блискавиці радість сіють.
В хмарах проміню огні—
Проблиск золота надії.

Серце, серце повне зла
Б'є тривожним, дужим молотом!...
Сонце Вічне—Сонце брат
Розливає світ і золото!...

Серце в сонці це горить,
Серце в сонці це палає;
Перемоги спів летить,
Бурі волю обицяє!...

1918.

Дитиною бачив золоті простори
Моря.
(Далеко
Од моря
Зростав)...

Білили в химерному морі
Вітрила...
Горів і конав.
Хтось далі блакитні, глибокі
(Показував, —
Вабив,
Співав)...
І серце, і серце нудьгує-
І в серці огонь запалав.

Хтось дав вічну тугу мовчання.
(У бурях,
У бурях
Весни)...
І це—все несе з мли мовчання—
Чиїсь
Золотистії
Сни.

1918.

В КОЛІ.

Ой, жагуча сонця кров
Кида полум'я кохання.
Ти—сумна, журлива знов
В мареві мого бажання.

В бурях, в блискавицях я.
Це—тобі мої цілунки.
Ти—безсила. Ти—моя—
П'єш мої жагучі трунки.

Вийдеш в ниви, на лани,—
В ниви сон і шопотіння;
Кину злотні жнива сні
Я тобі—в пісень проміння.

Линеш в зорі, в височінь
Неба ночі, неба мрії—
Кину пісні глибочінь,
Все кохання, всі надії!

Полетиш на захід—в кров—
В тужні марева конання;—
На тебе летить любов—
Порив мій, моє чекання.

Я сп'яню в казках зелених
Тебе—полум'ям зорі.
Я ніч—кидаю шалено—
Блискавиці янтари!

З М І С Т.

I.	Сумна Радість	3.
II.	Серце	21.
III.	Дні	45.
IV.	Ніч. Осінь.	67.
V.	Самотність	101.
VI.	Простори	119.
VII.	Перелом	137.

Видавництво „Будуччина“

Художня серія.

Вийшли з друку і продаються.

Антін Павлюк. Сумна Радість. Поезії.

Пилип Павлюк. Червона шапочка й інші
казки для дітей молод-
шого віку.

Друкуються.

Пилип Павлюк. Оповідання.

Антін Павлюк. Шлях Квітчастий. Поезії.

К. Тетмаєр. Твори. Переклад Пилипа
Павлюка.

Антін Павлюк. Біле поле. Оповідання,
нарисы й поезії в прозі.

А. Явір.
(А. Павлюк). Ніч. Поезії.

А. Явір — Спустошені душі —
(К. Поліщук, Й. Зоранчук.
Я. Савченко).

4,29 (1986)

Рл

5613

8670

1крб.
Ціна 12 ~~гривень~~.

Друкарня Ц. Шеймерберг, м. Остерія.

АНТІН ПАВЛЮК.

СУМНА РАДІСТЬ.

Поезії
(1916-1918).

Том I.

Видавництво
„Будущина“.